

Міністерство освіти і науки України

Департамент освіти, науки та молоді Миколаївської
облдержадміністрації

**Южноукраїнський професійний
машинобудівний ліцей**

Голова м/к: Мітченко О.А.

ПІДСУМОК РОБОТИ

*методичної комісії
викладачів з предметів
природничо-
математичного циклу
за 2013-2014 н.р.*

Южноукраїнськ - 2014

Зміст

<i>1. Участь викладачів у засіданнях методичної комісії</i>	<i>3.</i>
<i>2. Актуальні питання, які розглядали на засіданнях м/к</i>	<i>4.</i>
<i>3. Участь викладачів у засіданнях предметних обласних секціях та інших обласних заходах</i>	<i>6.</i>
<i>4. Розробка методичних рекомендацій</i>	<i>8.</i>
<i>5. Результати участі у конкурсах, олімпіадах</i>	<i>8.</i>
<i>6. Проведення тижня предметів природничо-математичного циклу та відкритих уроків</i>	<i>10.</i>
<i>7. Методичні розробки, друкування</i>	<i>13.</i>
<i>8. Моніторинг успішності учнів</i>	<i>14.</i>
<i>9. Атестація викладачів у 2013-2014н.р.</i>	<i>14.</i>
<i>10. Робота викладачів м\к з обдарованими дітьми</i>	<i>15.</i>

Звіт м/к викладачів предметів природничо-математичного циклу

за 2013-2014 н. р.

*Знання того, якими речі повинні бути,
характеризує людину розумну;
знання того, які вони насправді,
характеризує людину досвідчену;
знання ж того, як змінити до кращого,
характеризує людину геніальну*

Працюючи над загальноліцеюною темою «**Впровадження інноваційних технологій як шлях до розвитку життєвої та професійної компетентності педагога та учнів**» м\к обрала своє проблемне питання: «**Формування життєвих компетентностей учнів як базова основа продуктивного навчання**».

Аналізуючи роботу нашої м\к, можна сказати, що всі викладачі (фізики, хімії, математики, інформатики, економіки, біології) працюють за принципами особистісно-орієнтованого навчання, формуючи життєві компетентності учнів на уроках.

Викладачі методичної комісії у своїй роботі поєднували теоретичні питання з використанням їх на практиці.

1. Участь викладачів у засіданнях методичної комісії

На засіданнях м\к розглядалися **теоретичні аспекти проблемних питань** ліцею та м\к. Викладачі ділилися досвідом з таких питань:

- «**Практична спрямованість викладання біології як засіб формування життєвих компетентностей учнів**», жовтень, 2013 (**Мітченко О.А.**);

- «**Професійна спрямованість викладання хімії як один із шляхів формування життєвих компетентностей учнів**» листопад, 2013 (**Володько К.В.**)

- «**Формування життєвих та професійних компетенцій учнів через моделювання практичних ситуацій на уроках математики та інформатики**» грудень, 2013 (**Гетьманець Ж.В.**)

- **Активні форми проведення уроків з фізики для формування компетентності учнів** (**Воротинцев Ю.О.**)

- Самостійна робота на уроках алгебри як проміжний контроль учнів
(Галета О.В.)

- Використання міжпредметних зв'язків на уроках економіки
(Марініч Ю.В.)

2. Актуальні питання, які розглядали на засіданнях м/к

1. Робота викладачів над плануючою документацією нового 2013-2014 н. р.
2. Ознайомлення з рекомендаціями по програмам з предметів.
3. Ознайомлення з вимогами щодо оформлення класних журналів у новому навчальному році.
4. Обговорення і затвердження плану роботи м/к на 2013-2014н.р.
5. Вивчення Нормативних документів Міністерства освіти і науки України до 2013/2014н.р та аналіз інструктивно-методичних матеріалів, програмної документації. Календарно-тематичне планування програмового матеріалу з предметів та його обговорення.
6. Організація безпеки життєдіяльності учнів на уроках природничо-математичних дисциплін (Вивчення *листа Міністерства освіти і науки України від 17.07.2013 №1/9-498 «Про використання Інструктивно-методичних матеріалів з питання розроблення інструкцій з безпеки проведення навчально-виховного процесу в кабінетах природничо-математичного напрямку»*).
7. Обговорення та вибір проблемної теми методичної комісії та індивідуальних проблем викладачів.
8. Розробка завдань та проведення діагностичних контрольних робіт з предметів з 09.09. по 27.09.2013.
9. Розробка , розгляд та обговорення на м/к змісту завдань до проведення учнівських олімпіад з предметів природничо-математичного циклу.
10. Проведення I етапу Всеукраїнських олімпіад з предметів у термін – згідно з наказом по ліцею (*жовтень-листопад*)
11. Підготовка переможців та взяття участь у II етапі Всеукраїнських олімпіад з предметів
12. Консультативна допомога викладачам.
13. Перегляд нової пед. та навч. літератури, періодичних видань. Добір матеріалу для використання у навчальній діяльності.
14. Розробка дидактичних матеріалів з предметів.
15. Розгляд та обговорення паспортів КМЗ навчальних кабінетів. Визначення творчих завдань по удосконаленню КМЗ предметів.

16. Аналіз результатів ДКР та обговорення заходів з ліквідації прогалин.
17. Проведення анкетування серед учнів І курсу або індивідуальних бесід з учнями на виявлення обдарованих дітей. Обговорення тематики учнівських проєктів, творчих завдань, навчально-дослідницьких робіт учнів
18. Розробили пакети адміністративних контрольних зрізів знань учнів.
19. Розгляд і обговорення змісту завдань адміністративних контрольних зрізів знань з предметів
20. Оформлення аналітичної та звітної документації з підсумку за I, II семестр, за рік.
21. Обговорення результатів успішності учнів за I семестр та заходів для покращення знань учнів.
22. Обговорення заходів і складання плану проведення тижня предметів природничо-математичного циклу.
23. Звіт про роботу з обдарованими дітьми за I семестр та участі учнів у II етапі Всеукраїнських олімпіад з предметів.
24. Обговорення результатів проведення тижня предметів природничо-математичного циклу.
25. Творчі звіти викладачів, що атестуються.
26. Розгляд та обговорення пакетів завдань для проведення директорських КР з предметів
27. Підведення підсумків та аналіз роботи з обдарованими учнями за навчальний рік.
28. Звіт членів м/к про виконання творчих завдань з КМЗ предметів у кабінетах.
29. Творчі звіти членів м/к з виконання проблемного питання.
30. Обговорення результатів успішності учнів за навчальний рік. Проведення моніторингу навчальних досягнень учнів за рік.
31. Аналіз роботи методичної комісії за підсумками навчального року. Обговорення пропозицій щодо планування роботи м/к на наступний навчальний рік.

Обговорювалися **практичні проблеми** та шляхи їх усунення: подолання прогалин в знаннях учнів, типових помилок, недоліки в контролі за діяльністю учнів на уроках.

Розроблено заходи з підготовки і проведення I етапу олімпіад , підготовки учнів до науково-пошукової роботи.

Викладачі проводили відкриті уроки, заходи; працювали над удосконаленням паспортів кабінетів; брали участь в конкурсах самі та готували дітей.

3. Участь викладачів у засіданнях предметних обласних секцій та інших обласних заходах

Щорічно викладачі нашої м/к приймають активну участь на засіданнях предметних обласних секцій з фізики, математики, інформатики, хімії, біології та економіки.

1. 25 вересня 2013 року на базі Вознесенського професійного ліцею відбулося засідання обласної секції викладачів хімії, біології та екології на тему «Формування основних груп компетентностей учнів на уроках».

Під час проведення круглого столу викладачі обмінялися досвідом роботи за темою засідання, ознайомили присутніх з результатами *апробації методичного посібника* викладача біології Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею **Мітченко Олени Анатоліївни** «Формування основних груп компетентностей на уроках біології».

Викладач біології Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею Мітченко Олена Анатоліївна провела *майстер-клас* «Практична спрямованість як засіб формування життєвих компетентностей учнів на уроках біології», на якому представила власну педагогічну систему з формування цілісних уявлень про природу, запропонувала шляхи вирішення проблематики практичної спрямованості на уроках через впровадження блочної методики викладання, застосування опорних конспектів та структурно-логічних схем, створення проблемних ситуацій, вирішення ситуативних завдань, моделювання життєвих ситуацій, використання методу проектів тощо.

Як приклад практичного спрямування формувань компетентностей учнів був проведений урок- показ методів і прийомів при виконанні *практичної роботи* «Оцінка продуктів харчування за їх хімічним складом». У рамках практичної роботи викладачі, працюючи в трьох групах, створили модель компетентісного випускника, а після представлення результатів своєї роботи за допомогою методу «Майндмеппінг» спільно склали ментальну карту моделі.

2. 26 вересня 2013 року на базі Миколаївського професійного суднобудівного ліцею відбулося засідання обласної секції викладачів математики «Формування основних груп компетентностей учнів на уроках». У засіданні взяв участь викладач ЮПМЛ Галета О.В.

3. На базі Миколаївського професійного ліцею будівництва та сфери послуг викладачі фізики та астрономії обговорювали проблему «Формування основних груп компетентностей учнів на уроках та в позаурочний час». У засіданні взяв участь викладач ЮПМЛ Воротинцев Ю.О.

4. 23 жовтня 2013 року на базі Южноукраїнського професійного машинобудівного ліцею проведено засідання методичної секції викладачів предметів «Інформатика» та «Інформаційні технології» ПТНЗ області з теми «Проектування як основний вид пізнавальної діяльності учнів професійно-технічних навчальних закладів».

Учасники засідання обговорили питання доцільності використання методу проектів на уроках, особливу увагу приділивши перевагам та недолікам проектування; відвідали відкритий урок (методична мета уроку «Проектування як основний вид пізнавальної діяльності учнів та здійснення професійної направленості викладання предмета «Інформаційні технології»), який провела **Гетьманець Ж.В.** Тема уроку «Архітектура В.Городецького на сучасний лад» (метод проектів).

Викладач **Грищенко С.Г.** дав майстер-клас з теми «Використання контрольно-діагностичної системи My TestX у навчальному процесі».

5. 10 червня 2014 року Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Миколаївській області на базі Миколаївського професійного ліцею сфери послуг проведено чергове засідання Школи педагогічних знань у формі Всеукраїнського вебінару з теми «Застосування проектних технологій у навчальній діяльності ПТНЗ», учасниками якого стали заступники директорів професійно-технічних навчальних закладів, в обов'язки яких входить організація методичної роботи, методисти, викладачі, майстри виробничого навчання ПТНЗ та інші педагогічні працівники як Миколаївської області, так і інших регіонів України.

Своїм досвідом щодо застосування проектних технологій щиро поділилися з колегами Панченя Наталя Юріївна, майстер виробничого навчання І категорії Миколаївського професійного ліцею сфери послуг, та Мітченко Олена Анатоліївна, викладач біології

Южноукраїнського

професійного машинобудівного ліцею, викладач-методист. У ході засідання висвітлені питання щодо організаційних та культурних засад в роботі викладача та майстра виробничого навчання, які практикують впровадження педагогічного проектування в навчальний процес.

Обговорені алгоритм роботи над проектом відповідно до його тематичного напрямку, термінів реалізації, роль комплексного підходу до планування роботи над проектом, вплив результатів проектування на розвиток компетентностей учнів – учасників та професійне зростання педагога – організатора проектної діяльності.

Розглянуті особливості підготовки проектів в позаурочній діяльності на прикладі створеного учнями проекту «Від екології доквілля до екології душі».

4. Розробка методичних рекомендацій

1. На засіданні м/к у жовтні 2013 обговорювалися **практичні проблеми** та шляхи їх усунення: подолання прогалин в знаннях учнів, типових помилок, недоліки в контролі за діяльністю учнів на уроках. Проводилися заходи з ліквідації прогалин в знаннях учнів, щоб підвищити рівень знань учнів з предметів:
  - 1) індивідуальні консультації з предметів у разі необхідності.
  - 2) Розробили алгоритми розв'язування задач в допомогу учням.
  - 3) Включили в план кожного уроку завдання для повторення попередніх тем.
  - 4) Використовували на уроках проблемні, ситуативні завдання практичного спрямування.
  - 5) Д/з диференційовано. (Всі члени м/к)
2. Розроблені методичні рекомендації викладачами:
  - Нові форми проведення ДПА з інформатики (викл. Грищенко С.Г.)
  - Методичні рекомендації для проведення лабораторних та практичних робіт з біології (10 кл.) (викл. Мітченко О.А.)

5 Результати участі у конкурсах, олімпіадах

1. Участь учнів у I та II етапах Всеукраїнських олімпіадах з базових дисциплін.

У I етапі Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін на рівні ліцею наші учні мають такі результати:

Фізика. Викладач Воротинцев Ю.О.

I місце: Бодрий Д., гр..14 (I курс); Вороненко О., гр. 101 (II та III курс)

II місце: Донцова Т., гр..17-пр (I курс); Ткачук С., гр..102 (II та III курс)

III місце: Піщана В., гр..17 (I курс); Козодой П., гр..101 (II та III курс)

Географія. Викладач Мітченко О.А.

I місце: Шарата Д., гр..14 (I курс); Гиштимулт В., гр. 14 (I курс)

II місце: Донцова Т., гр..17-пр (I курс)

III місце: Піщана В., гр..17 (I курс)

Біологія. Викл. Мітченко О.А.

I місце: Касап Ю., гр..14 (I курс); Палій С., гр. 102 (II та III курс)

II місце: Донцова Т., гр..17-пр (I курс); Ткачук С., гр..102 (II та III курс)

III місце: Піщана В., гр..17 (I курс); Панков В., гр..102 (II та III курс)

Математика. Викл. Галета О.В., Гетьманець Ж.В.

I місце: Бодрий Д., гр..14 (I курс); Палій С., гр. 102 (II та III курс)

II місце: Шарата Д., гр..14 (I курс); Козодой П., гр..101 (II та III курс)

III місце: Гайсюк І., гр..15 (I курс); Ткачук С., гр..102 (II та III курс)

Інформатика. Викл. Гетьманець Ж.В., Грищенко С.Г.

I місце: Бердар О., гр16, Шпортко Л., гр..17 (I курс); Пікалін М., гр. 11 (II та III курс)

II місце: Піщана В., гр..17-пр, Бодрий Д., гр. 14 (I курс); Серіков К., гр. 13 (II та III курс)

III місце: Яроцький С., гр..16 (I курс);, Тиргоала М., гр..11 (II та III курс)

Економіка. Викл. Марініч Ю.О.

I місце: Палій С., гр. 102 (II та III курс)

II місце: Григорян Я., гр..105 (II та III курс)

III місце: Романенко А., гр..105 (II та III курс)

У **II етапі** Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін на рівні ліцею наші учні мають такі результати:

Математика. Бодрий Д., гр. 14 (16 місце з 16). Викл. Галета О.В.

Фізика. Бодрий Д., гр. 14 (16 місце з 16). Викл. Воротинцев Ю.О.

Економіка. Палій С. гр..102 (2 місце з 16) Викл. Марініч Ю.В.

Інформатика. Шпортко Л., гр. 17 (10 місце з 16). Бердар О., гр. 16 (9 місце із 16) Викл. Гетьманець Ж.В.

Інформаційні технології. Палій С. гр..102 (10 місце з 14) Викл. Гетьманець Ж.В.

Біологія. Палій С. гр..102 (7 місце з 16), Касап Ю., гр17 (6 місце із 16) Викл. Мітченко О.А.

Географія. Шарата Д. гр..14 (10 місце з 16), Гиштимулт В., гр14 (11 місце із 16) Викл. Мітченко О.А.

2. Участь у конкурсах

- **Викл. Мітченко** зайняла **призове І місце** у Всеукраїнському конкурсі на кращу методичну розробку уроку (видавництво «Шкільний світ», Київ, вересень 2013);
- **Викл. Мітченко О.А.** – **переможець у конкурсі SPARE** на кращу сторінку SPARE нашого ліцею з питань енергозбереження на сайті екологічного клубу «Еремурус» та отримала комплект енергозберігаючих ламп у подарунок. Також отримали з учнями сертифікат SPARE нового зразка (Старий зразок сертифікату за участь у конкурсах був отриманий у 2009)

6. Проведення тижня предметів природничо-математичного циклу та відкритих уроків

У період з 24 лютого по 3 березня 2014р. у ліцеї проходив тиждень предметів природничо-математичного циклу з метою зацікавлення учнів до вивчення предметних дисциплін. Кожен день тижня був об'явлений предметним.

У понеділок 24.02 проходив День фізики та астрономії. Викладач Воротинцев Ю.О. провів:

- пізнавальний захід-урок «*Фізичний вінегрет*» у групі 10-е , на якому наводилися приклади зв'язку фізику та нашого життя.

Вівторок 25.02 був об'явлений Днем економіки:

- Викладач Марініч Ю.В.. провела інтелектуальний економічний аукціон між групами 105ПР та 100е.

Метою заходу були:

- Розвиток пізнавальної зацікавленості, творчої активності учнів;
- Встановлення міжпредметних зв'язків (економіка, географія, українська мова, математика);

- розвиток в учнів вміння висловлювати свою думку, моделювати ситуацію;
- виховання поваги до суперника, вміння достойно вести дискусію, витримки, волі до перемоги, винахідливості, вміння працювати у команді.

У середу 26.02 відзначався День математики. Викладач математики Гетьманець Ж.В. провела серед учнів I та II курсу (гр. 17пр та 13пр) цікавий, пізнавальний захід «Що? Де? Коли?» між командами учнів та адміністрації ліцею.

Також викладач математики Галета О.В. провела круглий стіл для учнів групи 100е на тему «Вчені математики», для якого учні самостійно підготували матеріал та поділилися з одногрупниками.

У четвер 27.02 проходив День інформатики. Викладачем Грищенко С.Г. був проведений брейн-ринг «Комп'ютерний турнір» між командами учнів

групи 14-е. Метою заходу було повторити і закріпити основні поняття учнями з інформатики, а також вміння та навички; формувати і розвивати пізнавальні інтереси, зацікавленість учнів та їх творчість; виховувати поведінку під час змагання.

П'ятниця 28.02 була об'явлена Днем біології та хімії. Викладач Мітченко О.А. провела відео-ток-шоу у формі дискусії з учнями групи 14-е на тему «Актуальні проблеми людства» з метою формування здорового способу життя.

З кожного предмету протягом тижня пройшов конкурс предметних плакатів та газет. Найкращими є газети з математики (викл. Галета О.В., гр. 100е), з інформатики (викл. Грищенко С.Г.) та з біології (викл. Мітченко О.А., гр. 14е)

7.Методичні розробки, друкування

1. Готується до друку у журналі «Професіонал» стаття «Методичні рекомендації щодо створення тестових завдань та оцінювання знань учнів з використанням контрольно-діагностичної системи MytestX » (викл. Грищенко С.Г.)
2. Посібник «Загальна біологія у структурованих та опорних конспектах» пройшов апробацію серед ПТНЗ Миколаївської обл.. (термін: січень 2013-січень 2014). Надрукований у журналі «Професіонал» №1. 2014.(Викл. Мітченко О.А.)

3. Друкування у журналі «Професіонал» методичної розробки посібника *майстер-класу* на тему: «Практична спрямованість як засіб формування життєвих компетентностей учнів на уроках біології».(Викл. Мітченко О.А.)

8. Моніторинг успішності учнів

Порівнюючи результати успішності учнів ДКР з предметів природничо-математичного циклу з результатами успішності учнів за I семестр, II семестр та за рік члени м/к зробили висновок, що існують певні зміни з покращення знань дітей, прослідковуються покращення результатів. Якщо, результати ДКР показали, що учні прийшли до нас з знаннями переважно початкового рівня, то у результатах успішності за I семестр переважає середній та достатній рівень успішності учнів, за рік спостерігається збільшення кількості показників достатнього рівня.

Якщо в середньому по предметам природничо-математичного циклу:

- по результатам *ДКР* в середньому 95% переважає початковий рівень,
- то *за I семестр* поч. рівень – 35% , середній – 65%;
- *за рік* – поч.рівень 3%, середній – 85%, дост.рівень – 12% .

Виключенням є результати з фізики у групі 14-е: по результатам ДКР початковий рівень знань складав 12%, а по результатах успішності за I семестр 41%. Викладачу фізики Воротинцеву Ю.О. потрібно попрацювати з учнями додатково на консультаціях та розробити заходи з покращення знань учнів.

9. Атестація викладачів у 2013-2014 н.р.

У поточному навчальному році пройшли атестацію викладач інформатики Грищенко С.Г., викладач математики Гетьманець Ж.В. та викладач біології Мітченко О.А.

Якісний склад нашої м/к складає:

- *Спеціаліст* – 2 викл.
- *Спеціаліст другої категорії* – 2 викл.
- *Спеціаліст першої категорії* – 1 викл.
- *Спеціаліст вищої категорії* – 2 викл.

Мають звання:

«*Старший викладач*» - 1 викл.

«*Викладач методист*», відм. освіти -1 викл.

10.Робота викладачів м\к предметів пр. -мат. циклу з обдарованими дітьми

Виявлені обдаровані діти викладачами виконували різні форми роботи:

- Творчі, дослідницькі роботи, проекти;
- Плакати;
- Підбирали матеріали до відеофільмів;
- Створювали фотоальбоми, буклети

Підсумком роботи викладачів з обдарованими дітьми є – покращення рівня знань учнів, вміння працювати з додатковою літературою та відокремлювати важливі питання, а також виховання самостійності, витримки та відповідальності майбутнього покоління.

Як висновок, можна зауважити,що робота педагога є невичерпною криницею праці, терпіння, натхнення.

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Курс навчання, № групи	Напрямок профілю дисциплін (професійний, інтелектуальний, психологічний)		Плануємий результат діяльності на кінець року
1. 2.	-Котомов Олександр Олександрович -Ліпатов Ілля Олександрович	II гр..10-е	інтелектуальний	Викл. хімії Володько К.В.	Творчий проект з хімії на тему «Алкоголь – ворог людства»
3. 4. 5.	- Пікалін Максим Володимирович, - Лутченко Артем Вікторович, - Бачурський Олександр Геннадійович	II Гр.11-ммз	інтелектуальний	Викл. матем. та інформатики Гетьманець Ж.В.	Творчий проект з математики «Розрахування бетонної суміші для побудови будинки своєї мрії»
6. 7. 8.	-Бердар Олександр, -Шпортко Людмила, -Піщана Вероніка	I,16с/а I, 17пр I, 17пр	інтелектуальний	Викл. матем. та інформатики Гетьманець Ж.В.	Відеофільм «Від рахівниці до планшету»
9.	Бодрий Дмитро Олегович	I, гр..14-е	інтелектуальний	Викл. математики Галета О.В.	Тема «Комплексні числа», презентація, доповідь
10.	Ємельянов Руслан Олександрович	I, гр..14-е	інтелектуальний	Викл. математики Галета О.В.	Тема «Математична індукція», доповідь
11.	Шарата Данило Сергійович	I, гр..14-е	інтелектуальний	Викл. математики Галета О.В.	Тема «Подорож до витоків геометрії. Розмова про нуль», презентація, доповідь.

12.	Котомов Олександр Олександрович	II, <i>гр..10-е</i>	інтелектуальний	Викл. математики Галета О.В.	Тема «Симетрія в природі» довідь, презентація.
13.	Рудінський Андрій	II, <i>12 с/а</i>	інтелектуальний	Викл. математики Галета О.В.	Тема «Логарифмічні спіралі в природі», довідь, презентація
14.	Палій Сергій Сергійович	III, <i>102ммз</i>	інтелектуальний	Викл. математики Галета О.В.	Тема «Від диференціюва ння до інтегрування» , довідь
15.	Зелінська Ольга	III, <i>105пр</i>	інтелектуальний	Викл. біології Мітченко О.А.	Пошук матеріалу та створенням презентації «ЮУ АЕС та навколишнє середовище»
16.	Шарата Данило Сергійович	I, <i>гр..14-е</i>	інтелектуальний	Викл. біології Мітченко О.А.	Пошук матеріалу на тему «Охорона навколишнього середовища»
17 18.	Зеленюк Олександр, Дяченко Сергій Олександрович	II, <i>гр..12с/ а</i> II, <i>гр..10-е</i>	інтелектуальний	Викл. економіки Марініч Ю. В.	Посібник: «Як розпоряджати ся своїми доходами».